

PROGRAMY BADAWCZE WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO UŚ W ROKU 2016

1. KATEDRA TEOLOGII PASTORALNEJ, LITURGIKI, HOMILETYKI I KATECHETYKI

Tytuł: Hermeneutyka „wydarzenia zbawczego” w aspekcie liturgiczno-homiletycznym i pastoralno-katechetycznym

Cel realizacji zadania

Celem zadania jest wieloaspektowe badanie „wydarzenia zbawczego” w wymiarze zarówno historycznym, jak i w jego współczesnym kontekście. Oprócz tekstów i symboliki liturgicznej, badania obejmują kwestie związane z przepowiadaniem w czasie liturgii (teoretyczne i praktyczne aspekty homilii), z przekazem treści wiary przed liturgią i po niej (kerygmaticzna i mistagogiczna rola katechezy), z praktycznym działaniem Kościoła, który w liturgii ma swe źródło i ku liturgii prowadzi jak ku szczytowi (ewangelizacyjny wymiar duszpasterstwa).

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Głównym planowanym efektem badań jest pogłębienie zróżnicowanych i wielopłaszczyznowych aspektów „wydarzenia zbawczego”, upamiętnianego i przepowiadanego w sprawowanej przez Kościół liturgii, zaszczepianego i utwierdzanego w sercach ludzi przez katechezę, jak też inspirującego do tworzenia wciąż nowych programów i metodologii postępowania Kościoła w społeczeństwie mu współczesnym, w celu nawiązania z nim i podtrzymywania zbawczego dialogu.

2. KATEDRA TEOLOGII BIBLIJNEJ STAREGO I NOWEGO TESTAMENTU

Tytuł: Rozwój soteriologii biblijnej

Cel realizacji zadania

Celem zadania są wieloaspektowe badania teologii biblijnej Nowego i Starego Testamentu (na bazie badań egzegetycznych).

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Na płaszczyźnie naukowej celem zadania jest pogłębienie zrozumienia wybranych aspektów historycznego rozwoju teologii biblijnej Nowego i Starego Testamentu, ze szczególnym uwzględnieniem stanowiącej jej zwornik soteriologii. Teksty wybierane do badań pod kątem związku z tym zakresem teologii biblijnej stanowią przedmiot analiz diachronicznych i synchronicznych, ukierunkowanych zarówno na odkrycie ich znaczenia w określonym momencie historycznym i kontekście społecznym, jak i na zdeterminowanie ich funkcji świadectwa objawienia Bożego. Powinno to prowadzić do upowszechniania wyników badań także w postaci praktycznych wprowadzeń w znaczenie tejże teologii dostępnych dla

przedstawicieli innych dyscyplin teologicznych, dla których Biblia jest fundamentalnym źródłem.

3. KATEDRA TEOLOGII DOGMATYCZNEJ I DUCHOWOŚCI

Tytuł: **Możliwości dialogu teologii katolickiej ze współczesną kulturą**

Cel realizacji zadania

Celem zadania badawczego jest twórcze rozwijanie wybranych aspektów (tematów) dogmatyki katolickiej ze szczególnym uwzględnieniem jej potencjału dialogicznego wobec współczesnego świata. W szczególności pogłębienia wymaga zrozumienie tożsamości metodologicznej teologii, jej historycznych uwarunkowań oraz powiązania poszczególnych kwestii chrystologicznych i soteriologicznych ze współczesną kulturą (filozofią).

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Zakładane efekty badawcze to przede wszystkim 1. pogłębienie zrozumienia statusu metodologicznego teologii zarówno poprzez badania historyczne, jak i spekulatywne; 2. reinterpretacja klasycznych zagadnień dogmatyki (zwłaszcza w zakresie chrystologii, soteriologii, nauki o łasce) w dialogu ze współczesną kulturą (filozofia, literatura, język, hermeneutyka).

4. KATEDRA TEOLOGII FUNDAMENTALNEJ, MISJOLOGII I FILOZOFII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

Tytuł: **Misje i dialog „objawionej antropologii” ze współczesną kulturą**

Cel realizacji zadania

Celem realizacji zadania jest prowadzenie podstawowych badań w zakresie teologii fundamentalnej, misjologii oraz wybranych aspektów filozofii chrześcijańskiej (bioetyka).

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Podstawowym efektem badań powinno być pogłębienie zrozumienia sytuacji chrześcijaństwa w kontekście nowożytnej i ponowoczesnej kultury europejskiej a także innych wybranych kultur (kontekst misyjny), ze szczególnym uwzględnieniem wybranych aspektów antropologii. W dalszym ciągu chodzi z jednej strony o odnajdywanie możliwych płaszczyzn dialogu pomiędzy chrześcijańską wizją człowieka a ponowoczesnymi projektami antropologicznymi, z drugiej zaś o odnajdywanie antropologicznie i kulturowo uzasadnionych reguł działalności misyjnej. Na gruncie bardziej praktycznym badania powinny owocować także przyczynkami do rozwiązania wybranych problemów bioetycznych.

5. KATEDRA TEOLOGII MORALNEJ I KATOLICKIEJ NAUKI SPOŁECZNEJ

Tytuł: **Moralne konsekwencje „wiary ateistów” i „wiary chrześcijan”**

Cel realizacji zadania

Celem zadania jest badanie współczesnych procesów sekularyzacji oraz procesów ewangelizacji. Obydwa procesy są nieodłączne od życia moralnego. Obydwa te procesy wpływają na kształtowanie się moralności zarówno życia osobistego, jak i życia społecznego.

Do celów szczegółowych przygotowywanego projektu należą: (1) opracowanie kryteriów metodycznych rozróżniania „wiary ludzkiej” (jako aktu przyjęcia określonej tezy ze względu na autorytet), „wiary chrześcijańskiej” (objawionej); (2) badania porównawcze „dialogiczności” chrześcijan i ludzi „inaczej wierzących”; (3) badania nauki Piusa XII na temat rozróżnienia pomiędzy „wiarą chrześcijan”, a „wiarą niewierzących”; (4) problem odpowiedzialności moralnej ludzi wierzących i deklarujących „niewiarę chrześcijańską”; (5) zagadnienie wpływu „wiary ateistów” na „relacyjne znaczenie płci dla tożsamości człowieka”; (6) zagadnienie odpowiedzialności farmaceutów na rynku leków.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Publikacje naukowe. W najbliższej perspektywie jest praca zbiorowa przygotowana przez uczestników projektu.

6. KATEDRA PRAWA KANONICZNEGO I EKUMENIZMU

Tytuł: **W służbie komunii: małżeństwa i rodziny, Kościoła, społeczeństw i narodów**

Cel realizacji zadania

Celem zadania badawczego jest odkrycie „na nowo” i pogłębienie prawdy, że prawo i jego kultura stanowią ważny czynnik partycypacji, współnotowania, jednoczenia w różnorodności, a szerzej – humanizacji świata (personalizacji człowieka i personalizacji świata w relacji do człowieka). Badania ukierunkowane będą ku „ekumenicznej” identyfikacji i komunikacji prawd/wartości/praw i obowiązków, które współcześnie należy uznać za istotne dla obrony i promocji godności osoby (człowieka i chrześcijanina), chrześcijańskiej tożsamości małżeństwa i rodziny, jak również obecności „ducha” chrześcijańskiego we wspólnotach i społecznościach lokalnych, społeczeństwach i narodach oraz systemach prawnych państw jednoczącej się Europy. Realizacji wymienionego celu służyć będzie przyjęty „klucz” metodologiczny: paradygmat „spotkania” myśli Wschodu i Zachodu (spotkania, na interdyscyplinarnym polu badań przedmiotowej problematyki, głównie przedstawicieli kościelnej myśli prawnej i teologów ekumenistów).

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Badania powinny prowadzić do wykorzystania potencjału myśli teologicznej i prawnej zawartej w: dokumentach Soboru Watykańskiego II, Kodeksie Prawa Kanonicznego i Kodeksie Kanonów Kościołów Wschodnich – w takich, naukowo słabo spenetrowanych, obszarach, jak: (1) Ekumenizm a realizacja praw podstawowych osoby (człowieka,

chrześcijanina), (2) Ekumenizm a rodzina (małżeńska i rodzinna *communio personarum*, „Kościół domowy”) i jej prawa, (3) Ekumenizm a „chrześcijańska” kultura prawna Europy. W wymiarze praktycznym badania przyczyniać się mają do rozwoju dialogu ekumenicznego tudzież dialogu międzyreligijnego. Planowane efekty naukowe, to: szereg oryginalnych prac naukowych, edycja kolejnych numerów rocznika „*Ecumeny and Law*”, organizacja corocznych Międzynarodowych Konferencji Ekumeniczno-Prawnych, organizacja i współorganizacja innych konferencji krajowych i międzynarodowych, udział w konferencjach krajowych i zagranicznych. Zadania badawcze będą realizowane przy szeroko zakrojonej współpracy z krajowymi i zagranicznymi wydziałami teologii, prawa kanonicznego oraz innymi jednostkami uniwersyteckimi.

7. KATEDRA TEOLOGII PATRYSTYCZNEJ I HISTORII KOŚCIOŁA

Tytuł: Relacje Kościół - władza - społeczeństwo w świecie starożytnym i współczesnym

Cel realizacji zadania

Badane będą problemy Kościoła w dwóch obszarach czasowych: starożytnym oraz współczesnym. Profil badań wyznaczony jest przez odniesienie historii Kościoła do problemów społecznych i politycznych, prowadząc do koncentrowania się w badaniach na interakcji między historią „świecką” a „kościelną”, szczególnie na relacji „państwo (władza) – Kościół”. W przestrzeni stosunków społeczeństwo i państwo wobec starożytnego Kościoła chodzi najpierw o zbadanie społeczno-teologicznego kontekstu formowania się podstawowych metod i argumentów w polemicznych debatach chrześcijan z poganami, Żydami, heretykami oraz ustawodawstwem państwowym a następnie o studium nad zjawiskiem herezji i heterodoksji jako czynników stymulujących ortodoksję na tle przemian kulturowych. Natomiast w badaniach historycznych obejmujących wieki od XVIII do XX szczególny akcent będzie położony na relacje państwo – Kościół na pograniczu politycznym i kulturowym: Polska - Niemcy.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Publikacja artykułów i monografii.

8. KATEDRA NAUK O RODZINIE

Osobowy potencjał małżeństwa i rodziny w kontekście współczesnych przemian

Cel realizacji zadania

Celem badań jest pogłębianie wiedzy o sytuacji rodziny w społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki wpływu współczesnych przemian kulturowych, cywilizacyjnych i światopoglądowych na kondycję rodziny, ujmowaną w świetle doświadczenia chrześcijańskiego.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Planowane badania powinny prowadzić - na gruncie naukowym - do pogłębienia zrozumienia wybranych aspektów fenomenu rodziny, zaś na gruncie praktycznym - do formułowania postulatów dotyczących wybranych aspektów szeroko rozumianej "polityki rodzinnej" (uczestnictwo w debacie publicznej) oraz strategii prorodzinnych Kościoła katolickiego.